

**Fegyver
Zoltán**

Mindennapi

magyarságok

Fegyver Zoltán

Mindennapi magyarságok

Budapest, 2015

Copyright © Fegyver Zoltán, 2015

További novellák a szerzőtől:
<http://korrajz.blog.hu>

Elektronikus kiadás.
Minden jog fenntartva.

ISBN 978-963-12-22-005

Előszó

Mindennapi magyarságok.

Bizonyára mindenkiben felötlött valamilyen életkép, gondolat a kötet címének elolvasásakor, legalábbis azok esetében bizonyosan, akik tudnak olvasni, s nem csak a borítót nézték meg kíváncsian forgatva.

Mindennapi teendőink közben gyakran sietünk, várakozunk, utazunk, pihenünk, még gondolkodunk is néha, szemléljük, értelmezzük a világot, ki-ki a maga módján: ez a szemléletmód pedig döntően meghatározza életünket.

A könyvek többsége sajátos álomvilágot teremt olvasás közben, mely azonban gyakran csalóka, s azonnal szertefoszlik, amint a valósággal találjuk szembe magunkat.

A nő romantikus regényt olvas, sportos, kedves, jóképű főhőssel, majd a könyvet letéve meglátja a kanyarban heverő, söröző, televíziót bámuló férjét. A férfi pedig az állandóan zsémbelődő felesége elől menekül gyakran a háborús művek viszonylagosan idilli, barátságos, gyengéd világába.

Láthatjuk, hogy a valósággal történő találkozás bizony frusztráló lehet, olyan feloldatlan belső feszültséget okozva, melyet gyakran ártatlan embertársainkon vezetünk le.

Tekintsünk egy egyszerű példát!

Márton, negyvenkét éves buszsofőr, éppen a Váci utcán lödörgött, mikor meglátta Klárit, amint egy kirakatot rendezett be.

Nem túl felemelő történet, ugye? Ismert nevekkal, ismert helyszínen játszódik, egy mindennapos szituációt bemutatva.

Teremtsünk hát álmvilágot, legyen így Márton a továbbiakban Marcel, sikeres, fiatal üzletember, Klári pedig Claire, feltűnően csinos modell. Történetünk játszódjon a költői Saint-Tropez egyik kis tengerparti utcácskáján, és hogy még inkább elszakadjunk a magyar mindennapoktól, népesítsük be ezt az utcát csupa életvidám, jókedélyű, barátságos emberrel.

Lássuk tehát!

Marcel egy fontos, milliós üzletet bonyolított le telefonon, miközben ruganyos léptekkel haladt végig a festői Saint-Tropez kis tengerparti utcáján, a Rue Cavaillon. A kávéházak kedélyes teraszain üldögélő ismerősei boldogan intettek neki, ő visszaköszönt, majd szíve váratlanul nagyot dobbant, s tekintetét képtelen volt levenni a divatüzletből kilépő, fantasztikusan szép Claireről.

Íme, a kedves és barátságos álmvilág, amely mindent szépnek, mindent tökéletesnek mutat be.

Nem így az abszurd.

Természetesen az abszurd is megteremti a maga külön világát, amely a valóságon alapul, azt torzítja el görbe tükörként, furcsa pózban megmutatva számunkra a mindennapok rejtett kincseit, szituációit, embereit, torzan, groteszk módon, félelmetesen, ám mégis mosolyt csalva az arcunkra.

Az abszurd szemléletet magunkévá téve például megfigyelhető, hogy amint a metró váratlanul lassít, esetleg megáll, pontosan azok az emberek kezdik el néhány másodperc múlva türelmetlenül nézegetni az óráikat, akiknek különben semmi dolguk, mindössze unaloműzéseként utazgatnak, és valami oknál fogva pontosan csúcsidőben tör rájuk ez a furcsa hóbort.

Feltűnik majd, hogy a tömegközlekedési eszközökön azok az emberek állnak be, s furakodnak oda az ajtóhoz elsőként, akik utána a járműről leszállva közvetlenül az ajtó előtt kezdenek el topogni, mivel nem is tudják, tulajdonképpen hová tartanak, de legalább addig is feltartják a mögöttük leszállni szándékozó utasokat.

S hányan nyilatkozzák azt napjainkban, hogy bár szeretnének sportolni, de nincs rá módjuk? Mégis megfigyelhetjük, hogy az emberek jelentős részének a legkisebb lépcsőn is derogál felmenni, ha rendelkezésre áll a mozgólépcső.

Az abszurd nem igényel mást, csak szemléletváltást, melynek segítségével megtanuljuk a világot más módon megfigyelni, az adott szituációkban elrejtett humort megtalálni. Így tudunk a hétköznapiak során is mosolyogni, nem álomvilágba menekülve, hanem a valóságot, sőt, akár önmagunkat is görbe tükörben szemlélve. Igazán felszabadító érzés félretenni a túlzott önérzetet, sértődést, és kissé kevésbé komolyan véve magunkat, önmagunkon nevetni.

Bízom benne, hogy a kötetben található novellák sok vidám percet és örömet szerezve egy kis abszurd szemléletmódot is belecsempésznek az Olvasó mindennapjaiba.

Fegyver Zoltán
Budapest, 2015

Némely novellában stilisztikai célból trágár, vulgáris kifejezések is előfordulnak. Ezeket az írásokat a cím mellett feltüntetett † szimbólum jelöli.

NOVELLÁK

Esterházy Pál

Gróf Esterházy Pál kissé mélabúsan kitekintett az ódon, porlepte ablakon, s elégedett mosollyal szemlélte a pompás barokk kertben szórakozó vendégsereget, majd hirtelen, heves tiltakozása ellenére néhány ápoló magával rángatta, és kitartóan addig pofozták, míg észhez nem tért, ráeszmélvén, hogy ő valójában Szabó Ödön, nyugalmazott rendőrtiszt, kinek nyugdíjaztatása után eszét vette a nagy semmittevés.

Céltalanság

Álmosan csapott a vekkerre, szemeit dörzsölgetve nézett szét a homályos szobában. Bekapcsolta a televíziót, és unottan figyelte a híreket, míg öltözködött. Kilépett az utcára, egyhangúan bandukolt, füleiben hangosan szólt a zene. A metrón elővette telefonját: rutinos ujjával görgette tova az oldalakat, átfutotta ismerősei legújabb, tartalmatlan megjegyzéseit.

Nagyot sóhajtott.

Az egyetemi előadást érdektelennek találta, így az interneten böngészve próbálta meg magát lefoglalni. Miután a barátaival viccelődött, és elitta velük a már-már hagyománynak számító esti sört, hazaindult, köszönést morgott oda szüleinek, megette az előkészített vacsorát, bevonult a szobájába, zenét hallgatott, hátradőlt a széken, és kitekintett a messzeségbe.

Nagyot sóhajtott.

Elővette telefonját: rutinos ujjával görgette tova az oldalakat, átfutotta ismerősei legújabb, tartalmatlan megjegyzéseit. Édesanyja benyitott a szobájába, jó éjszakát kívánt neki, ő is válaszolt valamit, de alig hallották egymást.

Lefekvéshez készülődött, kikapcsolta a számítógépet, és hirtelen csendesség öntötte el a szobát.

Némán bámulta a plafont, teljesen magára maradt a sötétben.

Nagyot sóhajtott.

Gondolatai lassan öröltek, mint a malom kerekai: telefon, zene, egyetem, telefon, sör, zene, ismerősök, szerelem.

Majd valahonnan mélyről a következő kérdés hasított az elméjébe: Mi a célom az életben?

Rémülten a telefonjához nyúlt, néhány pillanattal később már hangosan szólt füleiben a zene. Rutinos ujjával görgette tova az oldalakat, átfutotta ismerősei legújabb, tartalmatlan megjegyzéseit.

Nagyot sóhajtott.

Mesterséges szépség

Túsarkú cipői monoton kopogtak a szürke macskaköveken, vörös szoknyája a férfiak nagy örömére fel-fellibbent, pajzánul megmutatva formás lábait.

Majd hirtelen, nem tudni mitől, felrobbant.

– Igazi bombanő! – röhögött magában Dezső, és továbbsétált.

A bliccelő

Körülnézett, mint patkány a csapdában, holott néhány perccel ezelőtt még boldog szökkenésekkel rohant fel a villamoshoz vezető lépcsőkön, éppen átfért az összecukódó ajtó szárnyai közt, és még egy szabad helyet is sikerült találnia.

Kifújta magát, szépen elhelyezkedett az ülésen, kitékintett az ablakon, elégedetten élvezte a panorámát, a csodálatos napsütést, a meleg időt, a Dunát, a villamos suhanását.

Nagyszerűen érezte magát, egészen addig, míg meg nem látta a közeledő ellenőrt.

Jegye nem volt.

Körülnézett, mint patkány a csapdában: menekülnie nem volt lehetséges. Az ellenőr egyre csak közeledett, már majdnem mellette járt, mikor hirtelen elhátározás vett rajta erőt.

Előkapta zsebkését, szúrt, vágott, élvezte, ahogyan az éles penge felhasítja és végigszeli a bőrt.

Komótosan szeletelte reggelire szánt kis darab szalonnáját, s beletörődve várta, hogy sorsa beteljesedjen.

Álmodozás

Belépett a szobájába. Szíve hevesen vert, szaporábban vette a levegőt. Kissé szédült, fejében zsongtak az elmúlt néhány óra eseményei: találkozás a csinos fiatalemberrel, a kávé, a nevetés, a tartalmas beszélgetés, a mély tekintetek, és egy, a kapualj alatt titokban váltott csók.

Az ágyra vetette magát, a hátára feküdt, bámulta a plafont, álmodozott. A fiatalember valóban egészen csinos, állapította meg magában. Kedves, valószínűleg jól is keres. Rendkívül udvariasan bánt vele az egész este alatt, nem volt tolakodó, szinte mindenben meg egyeznek, számtalan kimeríthetetlen témájuk van.

Mély sóhajtással megevett egy egész tábla csokoládét: szerelmes volt.

A plafonon meglátta magát menyasszonyi ruhába öltözve, amint édesapja oldalán az oltár elé lépked, rokonai biztató, és barátnői – ó, ne is próbáljátok letagadni lányok, gondolta mosolyogva – irigy tekintetétől kísérve.

Az álom folytatódott.

Néhány év, egy sikeres karrier és két közös gyermek után sejtelmes gyanú ötlött fel benne: a férje mintha túl későn járna haza.

Már nem volt az a régi kedves társ: az én aranyos macimból mocskos disznóvá vált. Valószínűleg titokban iszik is. Feltételezéseit ugyan semmi sem támasztotta alá, de csalhatatlan női ösztönét nem engedte becsapni: sejtései így bizonyított tényyé váltak.

Férje próbált ugyan a kedvében járni, de ő hajhatatlan volt. Úgy érezte, házassága széthullott.

Megcsörrent a telefon, felriadt álmából, felvette a kagylót, melyben mély bariton szólalt meg:

– Hogy van az én kis kedvesem?

– Hagyj békén, mocskos disznó! – visította a lány, és sírva vetette magát az ágyra, párnái közé.

A tükör

A fiatal nő érdeklődve nézett bele a tükörbe, ám a látvány elborzasztotta: egy rendkívül rút képmás köszönt vissza onnan.

Elhatározta, hogy diétába kezd.

Az első héten mérsékelten táplálkozott, ám mikor újra megtekintette önmagát, még riasztóbb tükörkép fogadta.

A második héten zöldségen élt, egy kis idő elteltével már csak vizet fogyasztott.

A tükör előtt fekve találták holtan.

– Kár érte, igazán szép nő volt! – szólt elgondolkodva az egyik helyszínelő, majd vidáman figyelte, amint társa röhögve illegeti magát a görbe tükör előtt.

Tévedni emberi dolog[†]

Éppen a baleset mellett haladt el egy középkorú úr, őszülő szakállal, lobogó, fehér köpenyben, mikor valaki megszólította:

– Elnézést uram, maga orvos?

– Pék vagyok, a kurva életbe! – felelte, majd továsietett, nehogy kihűljenek a tepertős pogácsák.

Pálfordulás

A férfi éppen egy könyvesboltban tartózkodott valamilyen könnyed kis regény után kutatva gyanútlanul, mikor hirtelen apró szorítást érzett gyomrának alsóbb tájékán.

Bár először ártalmatlan emésztési közjátéknak vélte szervezete váratlan reakcióját, hamarosan rá kellett döbbennie a helyzet komolyságára: gyomra hatalmasat morrant, mintegy újra, immár hangosan is bejelentve a halaszthatatlan, kényszerítő érzést.

Kissé idegesen nézett körül nyilvános mosdó után kutatva.

Lassú, kimért, óvatos léptekkel osont végig a folyosón, majd sietve benyitott az ajtón.

Minden kabin foglalt volt.

Egyre kellemetlenebbül topogott ide-oda, gyomra és idegrendszere körtáncot jártak, homlokán már veríték gyöngyözött, az idő lomhán telt.

Minden kabin foglalt volt.

Bár egész életében megrögzött ateistaként gúnyosan tekintett hívő embertársaira, most legyőzve önön, makacs meggyőződését, halk imára nyíltak ajkai:

– Istenem, csak egy szabad fülkét szeretnék.

Nyomban kinyílt egy ajtó: a kabin szabaddá vált.

Örömmámorában kezeit az ég felé emelte, s átmagasztosult arccal felordított:

– Dicsérjétek Őt, ó, halleluja!

Majd gyorsan berontott a kabinba.

Vallomás

Hölgyem, maga olyan, mint a 2007-es évjáratú Tokaji Aszú!

Jellegzetes, igen testes.

A sors iróniája

Az író megkocogtatta pipáját, hogy jobban szeleljen. Terebélyes füstkarikákat eregetett, s egy frappáns befejezésen törte a fejét. Főhőse sohasem volt számára szimpatikus: rendkívül haszonleső és alattomos tulajdonságokkal ruházta fel.

A történet mindeddig remekül ívelt, már csak egy megfelelően kegyetlen zárásra volt szüksége, melyben megfizethet neki mindenért...

Szemei hirtelen felcsillantak, ceruzája élénken sercegett a papíron:

Némán nézett maga elé a messzeségbe, csodálta a lemenő nap sugarainak káprázatos fényjátékát. Majd hirtelen valaki mögéje lépett, és egy csökulccsal oly irtózatossággal csapta tarkón, hogy holtan bukott a pad alá.

– Mindenkinek, ami jár – gondolta az író, és elégedetten sóhajtott egyet.

Szemei megragadtak a lemenő nap sugarain.

Majd hirtelen valaki mögéje lépett, és egy csökulccsal oly irtózatossággal csapta tarkón, hogy holtan bukott a pad alá.

Metamorfózis

– Vádlott, álljon fel! – hangzott el a felszólítás, és a középkorú férfi engedelmeskedett.

A homályos terem kis ablakain beszűrődő napfény sápadtra festette karakteres arcát. Szomorúan, kissé dacosan tekintett maga elé, a kezén lévő bilincs tette egyértelművé a helyzet komolyságát.

– Vádlott! Magát a bíróság minden vádpontban bűnösnek találta, és akasztófa általi halálbüntetésre ítéli. Az ítélet jogerős.

Nem érzett semmit. Az ítéletet hallva egyhangúan nézett a messzeségbe, megszűntek a külvilág ingerei, megállt számára tér és idő. Arra eszmélt fel, hogy a siralomházban van, s odakint már rég besötétedett.

Maga sem tudta miért, átgondolta eddigi életét.

Fiatalon nősült, rajongva szerette gyönyörű feleségét, aki két fiúgyermekkel ajándékozta meg. Jól kerest, semmit sem nélkülöztek. Harmonikus családi életük örömben, szeretetben, kacagásban telt.

A gazdagság azonban csalárd: az igazi, maradandó értékeket elhomályosítja, a haszontalanokat vonzóvá teszi. Élete kisiklott, alkoholizmusba torkollva egyre több időt, fizetésének jelentős részét, majd önmagát is felemészte.

Fiait végül rendszeresen verte, és feleségével szemben is erőszakossá vált.

Halála közeledtével megpróbált visszaemlékezni legalább egyetlen vidám, örömteli családi pillanatra a közelmúltból, ám mindössze a legutóbbi szenteste jutott eszébe, mikor kissé imbolyogva hazatért, sáros csizmájával egyből az ágyba zuhant, és másnap elviselhetetlen fejfájás gyötörte.

Más nem jutott az eszébe.

Hiába próbálkozott, hiába akarta görcsösen. Kínzó, néma üresség volt a válasz minden kísérletére.

Kínzó, néma üresség és a fekete csend.

Semmije nincs már: nincs alkohol, nincsenek barátok, nincs család, nincs idő és nincs már menekvés.

A kemény, szívós ember sírva fakadt.

Hajnalodott, lépések közeledtek.

– Legyen szíves, kövessen bennünket!

Némán ment a szürke, kihalt folyosó kopár falai között, holott viharos érzelmek kavarogtak lelkében.

Bár kapna még egy lehetőséget! Azonnal leszokna az alkoholoról. Feleségéhez minden nap virággal térne haza, fiait horgászni vinné, s bőségesen kárpótolná őket az elmúlt évekért. Mindent helyreállítana, minden ismét a régi lenne.

De már nem lehet.

Lassan fellépett az emelvényre, nyakába akasztották a hurkot. Utolsó gondolata ez volt: Istenem, csak adj még egy esélyt!

A csapóajtó kinyílt.

Nyakát fojtogatni kezdte a kötél. Lábával utolsó erejét összeszedve még rúgott egyet...

Ekkor felébredt.

Megtapogatta verejtékes testét, örömeiben felkurjantott, megverte fiait, majd elindult a kocsmá felé.

Eső

Tombol a vihar, zuhog az eső: a kis cseppek a földre hullva átformálják az embereket.

A nyugdíjas a diákra mosolyog, magyar és cigány együtt bújnak az eső elől fedett helyre nevetve, s a meglett férfiak, legyenek a hétköznapiakban bármily különbözőek is, ugyanolyan cifrán káromkodnak, amikor rosszul lépve cipőjük egy tócsában alámerül.

Zuhog az eső, elmossa a koszt, a piszkot, a rosszat.

Legalább addig, míg zuhog.

Angyali érintés[†]

Dezső békésen csatangolt a kihalt, téli utcán, érdeklődve figyelte az olvadó hó formálta mocskos, szürke kis patakokat a fekete aszfalton. Hirtelen rekedtes, könnyörgő szót hallott valahonnan:

– Uram, nem lenne számomra egy kis aprópénze? Segítsen meg egy szegény embert!

Ekkor meglátta a koldust: nyomorult, koszos testét alig borították öltözetnek használt, szakadt rongydarbjai, ápolatlan szakálla szinte teljesen láthatatlanná tette arcát.

Megszánta. Némi aprót keresett, odavetette, s útjára indult.

– Köszönöm, nagyon köszönöm! – szólt a koldus, áhítatos arcot öltött, majd teljesen átváltozott: fehér ruhája és lángoló pallosa kétségtelenné tették angyali mivoltát.

– A kurva életbe... – suttogta csodálkozva Dezső, és óvatosan hátrálni kezdett.

– Ne félj, Istennél kedvelt, erős férfiú. Bűneid megbocsáttattak! – kiáltott fenségesen az Angyal. Hangja, mint ezernyi trombita szólt, s lángoló pallosával lassan emelkedni kezdett az ég felé.

– A kurva életbe... – mondta Dezső ijedten.

– Jótéteményedről megemlékeznek majd az ítélet napján, amikor megállsz a nagy fehér trón előtt! – zengte az Angyal.

– A kurva életbe... Nem iszok többet! – ordította Dezső rémülten menekülve, s kiszóródtak zsebeiből az összes italos üvegek.

Sztereotípiák

Kevesebb a nyugdíjas! – hirdette öles betűkkel a reggeli újság szalagcíme.

– Kevesebb kiállhatatlan, morgolódnó vénasszony – nyugtázta magában a diák.

– Kisebb tömeg reggelente a villamoson! – beszéltek izgatottan egymás közt a kollégák az ebédszünet alatt.

– Istennek hála, kisebb konkurencia a hentespultnál! – sóhajtott fel elégedetten özvegy Hancsákné, és elindult a boltba egy kis parizerért.

Romantika

Jókai Mór az asztal fölé hajolt.

A mécses lobogó lángja megvilágította arcát, finoman sercegett a lúdtoll a pergamenen. Látszott rajta, hogy rendkívül elmélyülten ír:

Az oszlopok körül a mélyedésekben keleti növények csoportozatai, mik közül egy virtító agavé emeli magasra száz év várta virágbokkrétáját, míg túloldaltól fejedelmi hontársra, a szágópálma nyújtja felé ujjas leveleit, miknek egy-egy szárnya a fél termet átéri. A terem boltozatáról, mint a cseppkőbarlang padmalyáról csüngnek alá szeszélyesen csoportosított, óriási üvegprizmák, s a közékük rejtett lámpák azokon át vetnek alá ezerszínű világot, mint egy összetört szivárvány.

Megállt az írással, és felsóhajtott:

– Istenem, ennyi ostobaságot összehordani erről a teremről. Beleőrül az ember!

Kitöltött egy nagy pohár tokaji bort és felhajtotta. Vonásai ellágyultak, arca békéssé vált, akár egy csendesen szundító csecsemőé, s mosolyogva dűnnyögte maga elé:

– No igen, a romantika...

Valószínűségszámítás

A professzor felállt, délcegen kihúzta magát, lassan, kutakodva körültekintett. Törékeny alkata, őszes haja, finom arcvonásai mind-mind páratlan műveltségéről, ősi, nemesi származásáról árulkodtak.

– A valószínűségszámítás a tudományok királynője! Nincs a világon még egy ily nagyszerű s mélységeiben kimeríthetetlen ága a matematikának! – szavalta fenn, harsogón.

Majd folytatta:

– Vegyük például a Galton-deszkát...

Előhúzta.

– Gondolnák, hogy ezen egyszerű szerkezettel a normális eloszlást vizsgálhatjuk? Fogok egy golyót, így ni, majd leejtem. Látják ezt? Milliónyi atomok véletlenszerű játékának köszönhetően bolyong ide-oda, míg végső helyére ér.

Megismételte a műveletet.

– Csodálatos! – szólt izgatottan.

Újabb golyó következett.

– Hogy bolyong, hogy küzd az elemi erők ellen! De a valószínűségszámítás legyőzhetetlen! – rikoltotta.

– Hallottak már a Buffon-féle tűkísérletről? Szinte hihetetlen, de egy egyszerű vonalas papírlappal és fogpiszkálókkal a π értékét közelíthetjük! Nézzék, csak helyezem ide a papírt...

Lehelyezte, majd elővett egy csomag fogpiszkálót.

– Most következik a csoda!

A fogpiszkálókat pajkos mozdulattal a levegőbe dobta, vidáman felkacagott, élvezte a kis fatestek koppanását a padlón.

– Ha a fogpiszkálók számát elosztjuk a vonalakat érintőkkel, közelítően a π értékének felét kapjuk.

Eszelősen számolni kezdett.

– No, jól van vén hülye, mára elég lesz! – szólt mosolyogva az ápoló, megpaskolgatta a professzor hátát, gyengéden belekarolt, s bekísérte a szobájába.

Átkelés

Hosszú ideje váraoztak türelmetlenül, talán négyöt másodperc is eltelhetett már.

Egyikük mély levegőt vett, lelépett az úttestre, majd halk rikoltással szaladt annak közepéig, ahol csaknem halálra gázolta egy teherautó. A következő már okosabb volt, mivel szétnézett, mielőtt elhagyta volna a biztonságot jelentő járdát, legalább egy kis ideig elkerülve így a közvetlen életveszélyt.

Van, aki lágyan szökell, van, aki folytonosan lassuló, gyorsuló, majd ismét lassuló, még önmaga számára is kiszámíthatatlan ütemben halad át. Néha szitkozódás, máskor dudaszó csendül fel valahonnan, s barátságosabb napokon kósza pofonok csattogását is magával hozza a szél.

Minden nap, egyre csak rohannak, múltjuk, ösztönük hajtja őket, de nem tudják hová, csak előre a céltalanságba, mintha egyszer és mindenkorra maguk mögött akarnák hagyni a hétköznapiak monotonitását, nehézségeit, reményvesztettségét.

Nem néznek szét, nem csodálkoznak rá a világra, nem gondolkoznak: rohannak céltalanul.

Soha nem tapasztalják meg azt, milyen élményt s hatalmat jelent egyetlen gombnyomással autók hosszú sorait megállítani.

A hétköznapi színész

Igazán nagy színész volt.

Közönsége szerette, elismerte, felnézett rá, minden alakítása hibátlanul sikerült. Volt már gondos család-apa, odaadó férj és forróvérű szerető egyaránt: számtalan szerepet játszott el fantasztikus átéléssel eddigi élete során.

Igaz, otthonában leszerelte a tükröket.

A valódi önmagával még sohasem volt képes szembenézni.

Úton

Úton volt a munkahelyére. Leszállt a buszról, majd rövid, vontatott tanakodás után elindult az aluljáró felé. Óvatosan lépdelt, mintha tojáson járna, majd lágyan szökdelni kezdett. Élvezettel számolta a burkolatban elhelyezett köveket.

Finom orrát megcsapta az utcai árusok portékáinak illata. Piszkos kis kezeivel benyúlt a zsebébe, és aprópénzt vett elő. Vásárolt némi péksüteményt: így legálább lehet valamit, amíg megérkezik a villamos.

Élvezettel rugdosott egy kavicsot, lődörgött a megállóban, hosszan bámult egy villanyoszlopot, majd a következőt, majd a következőt, majd a következőt, s így folytatta, ameddig csak ellátott.

Feltekintett az égre. Meglátott egy ott köröző sast, mely szárnyait szélesen kinyújtva fenségesen szelte a levegőt, s kihasználva a felszálló meleg légáramlatokat röpködött tova.

Hirtelen elöntötték gyermekkorának emlékei: hogyan kerékpározott a végtelen Alföldön, hogyan hancúrozott a térdig érő fűben a Berettyó partján. Eszébe jutott, milyen élvezettel itta a frissen fejt tehéntejet, és hogy mennyire szerette beszívni a szántás utáni föld utánózzhatatlan, aromás illatát.

Mögötte elindult egy busz, undorító kékes füstöt eregetve a levegőbe. A talaj remegéséből érezte, hogy közeledik a villamos. Gyomra elszorult. Ránézett a peronon tülekedő emberekre, néhányan félrelökték.

Az ajtók kinyílása után szinte megszédült, mikor megérezte a műbőr ülések bűzét. Megütközve hátrahőkölt, megfordult, s mindent hátrahagyva rohanni kezdett.

- Itt hagyta a táskáját! – kiáltott utána valaki.
- Nem baj! – rikoltotta vissza. – Hazamegyek!

In memoriam U.

Ideges volt.

Öklével néhányszor erőteljesen a falra csapott, mire a fölötte lévő polcra a fejére hullott néhány könyv és egy cserepes törpekaktusz. Ettől megnyugodott.

A magyarázat igen egyszerű: tiroxin túltermelés – mondta Ő többször, mikor hirtelen dühkitöréseinek okáról faggatták.

Ez egy, a pajzsmirigy működésének rendellenessége következtében fellépő krónikus állapot: a szemgolyó kidülled, a testsúly csökken, állandó hőemelkedés és fokozott kedélyállapot jellemzik – ecsetelte.

Mindig kissé kihúzta magát, mikor ismerőseinek ezt fejtegette. Büszke volt betegségére által kölcsönzött kivételes státuszára, olyannyira, hogy szinte mániájává vált az állandó idegeskedés.

Két évvel ezelőtt vitte el a gutaütés.

Ebédszünet

Éppen a baleset mellett haladt el egy középkorú úr, őszülő szakállal, lobogó, fehér köpenyben, mikor valaki megszólította:

– Elnézést uram, maga orvos?

– Igen, az vagyok! – felelte, majd továsietett, hogy egy kis tepertős pogácsát vásároljon, mielőtt letelik az ebédszünet.

Az író felesége

Az író egy novellásköteten dolgozott gyanútlanul, mikor felesége hirtelen megszólalt a háta mögött:

– Mit csinálsz? – kérdezte azzal a tipikus hangnemmel, mellyel általában a fizetést szokta urán számon kérni.

Az író megriadt, s majdnem levert az asztalról egy üres bögrét:

– A novellásköteten dolgozom. A kéziratot nézem át, néhány poénon sem ártana csiszolni egy keveset.

– Muszáj mindig ezzel foglalkoznod? Lenne más tennivaló is itthon. Mondd, lesz ebből valaha bármi hasznunk?

– Talán... Ha eladok ötezer példányt, még nyaralni is el tudlak vinni – felelte az író.

– Ó! – sóhajtotta a feleség szerelmesen, majd odabújt a férjéhez. Aztán kisietett a konyhába: egy csésze forró, gőzölgő teával tért vissza.

– Tessék, gondoltam, jól fog esni munka közben – búgta. – Mit gondolsz, hány példányban fog elkelni?

– Ha minden jól alakul, százat biztosan eladok! – válaszolta az író, majd kihúzta magát kissé.

– Valóban? – csattant fel a feleség. Szó nélkül megfogta a még érintetlen teát, és kivitte a konyhába.

Egy szemeteszsákkal tért vissza. Ellentmondást nem tűrő hangon ráparancsolt a férjére:

– Most azonnal vidd le a szemetet! Én egész nap itthon dolgozok, te pedig állandóan csak a haszontalan, unalmas novelláiddal bíbelődsz! Csinálj végre valami értelmeset!

Az író nagyot sóhajtott, s levitte a szemetet.

Visszaérve óvatosan benyitott a lakásba. Így még éppen látta, amint felesége kacagva olvassa a kéziratot, elégedetten mosolyog, visszarendezi az asztalt, mintha hozzá sem nyúlt volna, majd komoly arcot ölt, s dühösen kivonul a szobából.

Katasztrófa

Amikor a napkitörés elérte a Földet, a műholdak azonnal tönkrementek, odalent megállt az élet, és a céltalanná vált embertömegek jajkiáltásai felhatottak az Égig.

Három nap múlva megtörtént az első csoda: újra lett Gondolat, s valahol egy mocskos aluljáróban két ember beszélgetni kezdett...

Fiatalság, bolondság

Nagyot sóhajtott, majd óvatosan rálépett a mozgólépcsőre: botjára támaszkodva is kissé nehezeére esett már a járás. Nyugodtan várta, hogy végre leérjen, és metróval folytathassa útját, mikor valaki váratlanul durván félrelökte, majd rohant tovább lefelé a lépcsőkön, és rákiáltott:

– Mintha még élnél, mintha élnél!

Néhány másodperc múlva tompa csattanásra lett figyelmes.

Az iménti fiatalember megbotozhatott valamiben: magatehetetlenül feküdt a kövezeten, fejéből vér szivárgott kis vörös tócsát formálva. Lassan ő is leért, odalépett, tanakodva megpiszkálta botjával, s szája szélén alig látható gúnyos mosollyal azért még hozzátette:

– Mintha még élnél, mintha élnél...

Az élet értelme

Mélyet sóhajtott a csípős, hideg, őszi levegőből, és megállt az úttest szélén.

Ismét nagyot sóhajtott.

– Az élet értelme – mormogta maga elé –, mi következik az élet után? Vége mindennek, vagy egy új szakasz veszi kezdetét?

Szétnézett a lombjukat hullató fákon, egészen melankolikus hangulat vett rajta erőt. Kis fuvallat söpört végig az utcán, felkapott s tovasodott néhány arany-színű levelet.

– Az elmúlás szele... – gondolta magában, és alig láthatóan elmosolyodott.

Élvezte hirtelen támadt mély gondolatait, a pillanatokig tartó mozdulatlan tétovaságot.

Mivel meglátta az út túloldalán közeledő villamost, megindult felé.

Közben arra gondolt, milyen lenne verset írni, táncolni az esőben, hallgatni a hó ropogását a talpa alatt, szomorkás tekintettel végigbaktatni a városon, tele oly gondolatokkal, melyeket csak ő ért, melyek kiemelik őt az egyszínű, szürke létből, a hétköznapi emberek gondolatokat nélkülöző, unalmas, sivár világából.

Valami leírhatatlan undort kezdett érezni az emberiség iránt. Egy újabb kis fuvallat néhány sárga falevelet sodort elé az úttesten.

– Az elmúlás szele... – gondolta magában, és alig láthatóan elmosolyodott.

Így, a gondolataiba feledkezve gázolta halálra egy teherautó.

Művészek egymás közt

– Pompásan sikerült ma a felütés! – gondolta magában elégedetten a karmester, mialatt a koncertről hazafelé tartva éppen befordult az utcasarkon.

– Pompásan sikerült ma a leütés! – nyalta meg elégedetten a szája szélét az útonálló, majd hozzálátott, hogy kifossa az ájult karmestert.

A nagy színész

A nagy színész ismét hatalmas sikert aratott, még hazafelé tartva is füleiben csengett az őt felállva ünneplő tömeg vastapsa.

Közönsége rajongva szerette, tisztelte és felnézett rá, eddigi pályája során számtalan szerepet játszott már el nagyszerűen. Utánozhatatlan átéléssel alakította Othellót és Julius Caesart. Legjobban mégis a királydrámákat kedvelte, különösen Lear király állt hozzá közel: a kimért, fenséges stílust egészen magáénak érezte.

Hazaérve szórakozottan a tükörbe nézett.

Nem Othello, nem Julius Caesar és nem is Lear király tekintett vissza rá, hanem önmaga.

A látványtól megrémülve éles hangon felsikoltott, majd ijedtében leszerelte a lakásában található összes tükroket.

Nem helyezte őket vissza többé.

Az élet apró szépségei

Örökösen rohanó életünk, előítéleteink gyakran nem engedik meg számunkra, hogy felismerjük a hétköznapi mondatokba rejtett magvas, maradandó gondolatokat.

Tekintsünk példaként egy átlagos, hétköznapi szituációt: Dezső, negyvenhárom éves budapesti lakos, kissé részegen, merész ívben bucskázik be az ajtón felesége, Margit lábai elé, ki ily szavakkal fogadja hitvesének hazaérkeztét:

– Dezső, te szerencsétlen, már megint leitted magad te disznó? Takarodj azonnal, mosd le magadról ezt a kibírhatatlan görénybűzt, aztán dőljél le! Ó, hogy rohadnál meg!

Nos, álljunk csak meg egy pillanatra! Fejtsük le az előző heves, asszonyi megnyilvánulásról a népiesség, a hirtelen harag fátylát, s igazi kincsekre bukkanunk:

Dezső, te szerencsétlen ...

Dezső, balsors üldözte hitvesem, ...

... már megint leitted magad ...

... hát ismét ambrózia-mámorban merengsz ...

... te disznó?

... kedvesem?

Takarodj azonnal, mosd le magadról ...

Eredj hát gyorsan, had hűsítse tested friss víz, ...
... ezt a kibírhatatlan görénybűzt ...

... hogy újra friss liliom illatú légy, ...
... aztán dőljél le!

... s térjünk együvé hamar!

Ó, hogy rohadnál meg!

*Hisz az idő oly rövid,
testedet megérintette már az elmúlás szele.*

Csodálatos költészet!

Örökösen rohanó életünk, előítéleteink gyakran nem engedik meg számunkra, hogy felismerjük a hétköznapi mondatokba rejtett magvas, maradandó gondolatokat.

Kérem Önöket, a következő hasonló szituációnál emlékezzenek meg Dezsőről, a kissé részeges múzsáról, és Margitról, aki bár nem tudja, de titokban költő.

A Pásztor

Valami szokatlan izgalom ült ma az istentiszteletre egybegyűlt tömegen. Rég nem látott, szeretett Pásztoruk tegnap érkezett haza jól megérdemelt, négyhetes tengerparti nyaralásából. A nyáj biztos volt benne, hogy vezetőjük felfrissülten, megújulva áll ma eléjük, mindannyiuk épülésére, értük szolgálva, szeretettel, alázattal, amire el is hívtattott.

A felfokozott várakozásban észre sem vették, hogy a Pásztor időközben elfoglalta helyét, és ott állt, mint egy égi jelenés. Mivel hihetetlennek tűnt számukra, hogy bárki ilyen nesztelenül és észrevétlenül eléjük juthasson, így néhányan már tudni vélték, izgatottan sugdosták egymásnak a sorok között: Csoda történt, a Pásztor csodát tett!

– Rég nem láttalak titeket! – szólalt meg a Pásztor, s a tömeg szeretettel mosolygott vissza Rá. – Meg kell mondjam, távollétemben igen nyugtalanító híreket kaptam felőletek. Nem vagyok elégedett. Alig teszem ki a lábam, nem felügyellek titeket néhány napig, s máris úgy kezdtek el viselkedni, mint valami szedett-vedett csürhe? Én megbíztam bennetek. Azt hittem, elég érettek vagytok ahhoz, hogy magatokra hagyjalak titeket egy kis időre. Belátom, súlyosan tévedtem.

A nyáj mélységesen elszomorodott.

Néhányan lehajtották a fejüket, és a földet nézték.

– Szerencsére kipihentem magam, így újult erővel tudok hozzálátni, hogy helyreállítsam, amit ti elrontottatok.

A nyáj egy kissé megkönnyebbült és fellelegzett. Néhányan halkán éljeneztek is, de a többségük még mindig rendkívül szomorú volt. Nem tudták elképzelni, mit ronthattak el ennyire.

– Ne csüggedjete! – kiáltott a Pásztor. – A végén még depressziós leszek tőletek. Örvendeztetek!

Erre mindenki örvendezni kezdett.

– Ha nincs mennyei látás, elvadul a nép! – zengte erélyesen. – Amint látom, két fő problémátok van, mellyel meg kell küzdenetek...

Mindenki figyelmesen várta a mennyei üzenetet. A Pásztor elégedetten nyugtázta szónoki sikerét és tekintélyét. Megsimogatta hasát, melyet nem is olyan rég mindenféle ínycsengéssel töltött meg az ebéd során, olyannyira, hogy kissé rosszul is lett. Szerencsére egy kevés szódabikarbóna segített kiszolgáltatót állapotán, és elhárította az ördög alattomos támadását.

– A két fő problémátok... – eszébe jutott, milyen jó volt úszni a tengerben, majd kifeküdni a homokba, és pihenni egész nap –, a két fő problémátok a mértéktelenség és az önjutalmazás bűne.

A nyáj elszégyellte magát, és csüggedten sóhajtott.

– Egyszerűen nem tudtok mértéket tartani. Telezabáljátok magatokat, aztán rosszul lesztek. Mi ennek az értelme? Ne feledjétek: a test kívánsága, a szem kívánsága, az élet kérkedése mind e világhoz tartozik. Múlandó, hiábavaló, értéktelen dolgok.

Itt abbahagyta, mert újra megszédült kissé az elfogyasztott ebéd hatására, de hamar összeszedte magát, és erőteljesen kiáltotta:

– Ne legyetek mértéktelenek!

A Pásztor érkezettnek látta az időt, hogy rátérjen prédikációja következő fejezetére:

– A másik bűn, amit említettem, az önjutalmazás. Ez egy rendkívül súlyos dolog. Úgy gondolod, mivel elfáradtál, kimerültél, így már megteheted azt, hogy kényezteted magad, s nem Istentől várod a felfrissülést? Testi örömeinkben, ételekben, nyaralásban keresed a boldogságodat?

Ekkor már mindenki mélyen lehajtott fejjel ült.

Bűneik terhe elviselhetetlenül nyomta vállukat, a tekintetüket sem merték felemelni. Valaki alig hallhatóan felzokogott: Ó Istenem, miért is ettem meg azt a két kocka csokoládét!

– Térjetek meg! – kiáltotta a Pásztor keményen. – Térjetek meg bűnös útjaitokról!

Széttekintett a zilált tömegben. Csendben elvonult, belépett az irodájába. Vágyódva gondolt vissza ismét a tengerpartra, az ott elköltött fenséges vacsorákra.

Könnyek öntötték el a szemét, mikor eszébe jutott egy ízletes, ropogósra sült borjúcomb.

A teremben eközben a magára hagyott nyáj megtört szívvel siratta Isten előtt súlyos bűneit...

Közös nyelv

– Entschuldigung! Wo ist die Erzsébet Strasse? – kérdezte meg Schumann úr egy arra járó gyanútlan járókelőtől.

– Nem értem! – ordított vissza Szabó úr, mivel azt gondolta, ha hangosabban beszél, jobban megértik.

Schumann úr elszomorodott, mivel már vagy fél órája bolyongott a belvárosban. Szabó úr megszánta:

– Gyere velem pajtás, iszunk egy kis házipálinkát – mondta, barátságosan átkarolta Schumann urat, majd látva annak bizonytalanságát, megpróbálta jobban elmagyarázni, mit szeretne, így újra ordítani kezdett:

– Pálinka! Füttyülős! Schnapsz!

– Ach so, Schnaps! – már Schumann úr is értette, miről van szó.

– Meglátod majd, komám, csodákat tesz! – büszkélkedett Szabó úr.

Tíz perc múlva ott ültek mindketten a pultnál.

– Ich habe's gesagt, dass Schnaps Wunders macht – magyarázta komolyan, felemelt mutatóujjal, kipirosodott arccal Szabó úr.

– Nekem mondd, magyar barátom? – válaszolta kissé bandzsítva Schumann úr, mivel már egészen részeg volt.

Talány

– Nem értem... Olyan anyagiasak mostanában az emberek – sóhajtotta elmélyülten Jenő, miközben a karácsonyi forgatagba olvadva óvatosan kiemelte az előtte álló, éppen ajándékokért tülekedő, középkorú úr tárcáját annak táskájából, majd kissé kacszázó lép-teivel továsietett.

Úrkutatósi siker

Két sikertelen nagyfröccs és három feles után föld körüli pályára állt Hanyag Dezső, idült alkoholista és csósz.

Szépirodalom

Özvegy Hancsákné éppen a boltba tartott, hogy egy kis parizert vásároljon magának, mikor fiatalokkal találkozott: éppen verseskötetet osztogattak a magyar kultúra napja alkalmából.

Őt is megkínálták eggyel.

– Szépirodalom? Verseskötet?! – hördült fel, s undorodva elfordult.

– Bohém, alkoholista, jellemtelen, szoknyapecér alak mind, amelyik verseket ír! – mondta haragosan.

Továbbindult, monoton módon mormogva magában a züllött erkölcsű költőkről.

– Sajnálom hölgyem, hogy nem kéri. Ingyen lett volna – szólt lemondóan az ifjú.

– Ingyen?!

Özvegy Hancsákné visszasetett.

– Miért nem egyből ezzel kezdte fiatalember?! – korholta szelíden. – Szeretjük mink a szépirodalmat!

S ezt igazolandó, egyből három példányt kért.

Állásinterjú

Tárcsázott, a telefon kicsöngött, majd a túloldalon valaki felvette a kagylót.

– Jó napot kívánok, a szakértői állás ügyében keresem Önöket!

– Jó napot uram, köszönöm a hívását! Gondolom, alaposan elolvasta az állás betöltéséhez szükséges követelményeket.

– Természetesen!

– Szeretnék Önnek feltenni néhány egyszerű kérdést. Foglalkozik Ön bel- és külpolitikával?

– Igen kérem, nap mint nap figyelemmel követem és elemzem a politikai történéseket.

– A gazdasági folyamatokhoz és a pénzügyekhez is ért?

– Igen, sőt, a gazdasági döntések hátterében meghúzódó okokat, motivációkat kutatom a legalaposabban. Nincs olyan titok a bankszektorban, melyről ne szereznék biztos forrásokból tudomást.

– Kultúra?

– Behatóan tanulmányozom a Magyarországon élő kisebbségek kultúráját. Alkalmanként kis esszéket is publikálok szociológiai elemzéseimből különböző fórumokon – felelte magabiztosan.

– Munkája során elvétve előfordulhat, hogy a futballal kapcsolatban kell szakértői véleményt nyilvánítania. Mit gondol, megbirkózik majd a feladattal?

– Természetesen. Minden esetben igen határozott, sommás álláspontot képviselek a futballt érintő kérdésekben.

– Kitűnő! Eddig Ön a legígéretesebb jelentkezőnk. Megtenné, hogy felsorolja néhány referenciáját?

– Uram, kérem! – szólalt meg egy kissé leereszkedően. – Én egy panelház kilencedik emeletén lakom! Halló! Halló! Uram! Hé! Megszakadt a vonal!

Becsületkassza

Városunk jellegzetessége a becsületkassza! – hirdette fennen a prospektus a kőszegi hotelben.

– Hiszem, ha látom... – gondolta magában röhögve Dezső, s városnéző körútra indult.

Amikor először meglátta a csinos kis széken elhelyezett becsületkasszát, nem hitt a szemének. Megnézte, kettőt hátralépett, előretántorodott, izgatottan tapogatta homlokát, mint akit mindjárt megüt a guta.

– Ez nem létezik! Felénk még a széket is azonnal elvinnék a kasszával együtt – morfondírozott.

Mivel a látottaktól kissé megszedült, már indult is volna vissza a hotelbe, ám kíváncsisága nem engedte:

– Kizárt dolog, hogy ne lopják el! – szólt dühösen tűnődve.

Kényelmesen elhelyezkedett tehát kissé távolabb, s türelmetlenül várta, hogy valaki egyszer csak felkapja a becsületkasszát, és elrohanjon vele.

Egész éjjel várt, de hiába: a becsületkassza rendületlenül állt a helyén.

Végül kénytelen volt ő maga kifosztani, csak hogy igaza legyen.

A széket is magával vitte.

Életmű

Tudott egy rövidebb utat.

Nem tért vissza többé.

A modern betyár

A modern betyár korunk névtelen hőse, ki rendületlenül rója az utcákat, és igazságot tesz ebben a mai, önmagából teljesen kifordult világban.

A modern betyár markáns arckifejezését, kitartását, kultúráját őseitől örökölte, kik a hosszú évszázadok során marhacsordáikat a pusztán, a nap pompázó, fényes korongja alatt terelték, fogcsikorgató hidegben, rekkenő hőségben egyaránt, bátran, félelmet nem ismerve, szembenézve a mindennapok embert próbáló kihívásaival. Felhalmozott életbölcességüket, tapasztalataikat, hagyományaikat generációról generációra örökíti tovább a betyárok minden nemzedéke.

A korszakok változásával azonban a betyároknak is alkalmazkodniuk kellett a folytonosan meg-megújuló környezethez. A modern betyár ma már nem lóháton közlekedik: a kapitalizmus szörnyetege tömegközlekedési járatokra kényszerítette.

A modern betyár nem adja át helyét, és jegyet sem hajlandó venni soha. A modern betyár rendkívül önérzetes, jogait kiválóan ismeri, a hétköznapi konfliktusok rendezése során alkalmazott érvelése kimeríthetetlen.

A modern betyár ősei méltó leszármazottjának tekinthető, hiszen nem hajlandó megadni magát az őt

eltiporni szándékozónak, kigúnyolva és megsarcolva a nagy urakat ott fent, nem hagyja magát kizsákmányolni. A modern betyár büszkén ellenáll, tiltakozik, elveszi, ami az övé, ami jár neki.

Egyszer én is láttam egy modern betyárt: büszkén nézett maga elé, mint egy kihaló, ősi faj utolsó egyede. Néhány pillanatra dacos, villogó tekintetét is megcsodálhattam.

Nemrég érkezett a hír: elhunyt az utolsó modern betyár. A zsarnokok bizonyosan örömtáncot járnak névtelen sírja fölött.

Vérnyomás

A szakirodalmi értékeknek tökéletesen megfelelő, 120/80-as vérnyomással rendelkező férfit bukkantak egy munkaügyi ellenőrzés során tegnap késő éjjel.

A férfi a szakszerű orvosi ellátás ellenére életben maradt.

Három perc

Mit sem sejtve ránézett az órájára, szemei kikerekedtek a csodálkozástól.

– Három perc... – suttogta hitetlenkedve.

Tekintete eszelőssé vált, s mintha csak meg akarta volna erősíteni a hitét abban, amit látott, céltalanul rohanni kezdett, és azt kiáltozta:

– Három perc! Három perc!

A körülötte állók próbálták ugyan megnyugtatni, ám állapotán sem a jeges víz, sem a kitartó pofozás nem segített.

– Három perc! – kiáltotta újra, s artikulálatlanul felkacagott.

Megbomlott elméjét hosszas kórházi kezeléssel sikerült csak helyreállítani.

Ő vezette azt a személyvonatot, mely három egész perccel a kijelölt menetidő előtt érkezett meg a célállomásra.

Az Államvasutak saját áldozatának tekinti.

Mint minden utast.

Örökös rohanás

– Kérem, vigyázzon, sietek! – kiáltotta boldogan csengő hangon, miközben felfelé tolakodott a lépcsőn.

Éppen sikerült átcsusszannia a villamos csukódó ajtajai között.

– Fontos dolgom van, rohannom kell, ne haragudjanak kérem! – szólt ismét, mikor a villamosról leszállva tovasietett.

Átfutott az aluljárón. Majdnem elütötte egy autó, mikor az úttestre lépett, hogy az utat kissé levágva elérje az egyik, éppen induló buszt.

– Köszönöm a megértést, elnézésüket kérem a tolokodásért, sietnem kell! – kiáltotta vidáman a buszról leszállva.

Végre megérkezett a lakótömbhöz, sóhajtott egyet.

A lépcsőkön felsétált egészen a harmadik emeletig. Léptei lassúdtak, mikor az ajtajához ért.

Mikor benyitott a szinte teljesen üres lakásba, már patakokban folytak arcán a könnyek.

A szeretet ünnepe

A porcelán váza apró darabokra törött, így a kissé túlsúlyos, elkényeztetett tettes a nappaliban felállított fenyőfához menekült Nagymama fenyegető, fenekelésre kész tenyere elől.

– De Nagymama, hiszen ma Karácsony van! – szólt szemüvege mögül ártatlanul feltekintve.

– Igazad van kisunokám! – válaszolta Nagymama elérzékenyülten, s a szekrényből elővette féltve őrzött mogyorófavesszőjét.

Éles visítás csendült fel a különben néma, hófödte utca sötétjében.

Csodálatos őszinteség[†]

Az őszinteség fontos tulajdonság. Színesebbé teszi unalmas mindennapjainkat, lehetőséget nyújt a személyiség teljes kibontakozásához, egyéni, utánozhatatlan megnyilvánulásaihoz.

Illusztrációként tekintsünk egy általános közlekedési szituációt: egy hölgy – vezetni kevésbé tudván – feltartja a forgalmat; ezt megelégedve a mögötte haladó idősebb úriember először dudálással, majd szóban is figyelmezteti. Egy őszintétlen világban valószínűleg az alábbi párbeszéd hangzana el:

– Úgy vélem hölgyem, indokolatlanul lassan közlekedik, feltartva ezzel a forgalmat. Nem tudna esetleg gyorsabban haladni?

– Igaza van, kérem, bocsásson meg uram.

– Ugyan, semmiség! Visszontlátásra, kellemes utat!

Szerencsére a modern ember nem szab gátat gazdag érzelmvilágának, és inkább az alábbi módon kezeli kis nézeteltérését:

– Anyukám, nyomjad azt a kurva gázt!

– Magad dolgával törődj, szaros vén tetű!

– Kussoljál, mert szétverem a fejed!

Az őszinteség fontos tulajdonság. Színesebbé teszi unalmas mindennapjainkat, lehetőséget nyújt a személyiség teljes kibontakozásához, egyéni, utánozhatatlan megnyilvánulásaihoz.

Szakmai bravúr

Éppen a baleset mellett haladt el egy középkorú úr, őszülő szakállal, lobogó, fehér köpenyben, mikor valaki megszólította:

– Elnézést uram, maga orvos?

– Igen, az vagyok! – felelte a pék félénken, mivel szelíd természete miatt nem szívesen mondott ellent senkinek.

A péklapáttal végzett sikeres koponyalékelés hírére azonnal felkapta a világsajtó, és évekig cikkeztek róla a legnevesebb orvosi szaklapok.

Angyali érintés II.

A fiatal nő meglátta a villamost. Hogy elérje, a jelzőlámpa tilos jelzése ellenére sietve az úttestre lépett.

Ekkor vette észre a felé közeledő buszt: megrémült, mozdulni sem tudott, egész hiábavaló élete egy pillanat alatt lepergett szemei előtt, kezein már érezte a pokol szorítását. Ám mielőtt a jármű halálra gázolhatta volna, az Angyal megragadta és visszarántotta.

– Kérem, nyugodjon meg! – szólt a nőhöz csendes, mély, barátságos hangon, majd rövid példabeszédbe kezdett.

– Kik vagyunk mi? Vándorok csupán. Honnan jövünk, s merre visz az út?

A nő feleszmélt, és meglátta a közeledő villamost.

– Hagyjon, nem érek rá erre! – kiáltotta, s hogy a járművet elérje, a jelzőlámpa tilos jelzése ellenére az úttestre lépett. Azonnal halálra gázolta a busz.

– A barom! – nyugtázta magában melankolikusan az Angyal. Átsétált egy közeli büféhez, hosszú kávét kért, a pulthoz támaszkodott, s érdeklődve figyelte, amint a tetemet először fekete zsákba helyezik, majd elszállítják, hogy végső nyugalomra leljen.

A zsákmány

Újhold volt: ősi ösztöne azt súgta, itt a megfelelő alkalom.

Lélegzetvisszafojtva settenkedett a sötétben, kezében tartva a vászonzsákot és egy közepes méretű vas-pajszert. Mivel zseblámpáját otthon felejtette, vakon tapogatózott, s hamarosan egy fémes szekrényre lelt a kis iroda egyik eldugott zugában. Óvatosan, gyakorlott mozdulattal felfeszítette az ajtót.

Ekkor szólalt meg a riasztó. Ijedtében halkán felvisított, rémülten tekintgetett jobbra-balra, bár a sötétben semmit sem láthatott.

Váratlanul valahonnan a fejére hullott egy kisebb cserepes virág.

Sietve benyúlt a szekrénybe, gyakorlott kezei azonnal papírért tapogattak. Összemarkolt mindent, amit csak tudott, és pillanatnyi nehéz helyzete ellenére is önkéntelenül elmosolyodott, mikor a vaskos kötegek zsákjában landoltak. Rálelt néhány nehezebb, tömött vászonzacskóra. Ezekből is eltett néhányat.

A közelgő szirénázás futásra készítette.

Hajmeresztő bátorsággal vetette át magát a kerítésen, nem sokon múlt, hogy egy mély betongödörbe zuhanjon.

Egyenesen a vasúti töltés felé futott, felmászott rá, ám lefelé tartva elvesztette egyensúlyát, s a kövektől összezúzva gurult le. Lassú, sípoló légzéssel feltápáskodott, eltántoríthatatlanul markolta vászonzsákját a benne lévő zsákmánnyal.

Hamarosan nyoma veszett a sötétben.

A kikerkező nyomozók mindent megvizsgáltak, és gondosan feljegyeztek. Egyedül azt nem értették, mi célból lopott el valaki néhány köteg számlát s három medicinlabdát a sportközpont szertárából.

Június hatodika

Izgatottan topognak a bejáratnál a nyitásra várva, kezük erősen, tántoríthatatlanul markolja a bevásárlókocsit. Pupillájuk kitágul, ahogy beleszippantanak a friss áruk, milliányi élelmiszerek illatába.

A bejárat megnyílik: berontanak. Cél nélkül, lázasan rohángálnak fel s alá, mindent összefogdosva, tapogatva, méregetve, mérlegelve, szimatolva, ujjongva, habzsolva, élvezve a bevásárlás örömét.

Lazacot is kérek kisasszony! – szólal meg valaki valahol előkelően, és noha semmi szüksége nincs rá, a bevásárlókocsiba kerül a termék.

Az akciós sajt közelébe csak a legbátrabbak merészkednek el: hatalmas a tülekedés, itt-ott egy-két pofon is elcsattan, káromkodás, halálsikoly, de ennek ellenére vidám a hangulat.

Csapatokba verődnek, s falkákban tovaügetnek, a meleg időjárás miatt nehéz légzéssel, szaggatott türelmetlenséggel. Szinte eszüket vesztik, amint az elnyúló, hosszú polcok választékát tekintetükkel végigmérik.

Örömszivaj, kacagás, aranyélet, rikácsolás!

Néhányan feldöntik az üdítő polcot, az édes nedű kifolyva betერი a padlót. Némely pajkosabb kedélyesen mosolyogva, halkakat kaccantva szökdécsel át a tócsán.

Megrohamozzák a kenyeres pultot.

Majd megfúlnak, szemük kidülled, úgy tömük magukba a friss zsemlyét.

Június hatodika.

Fizetésnap, nyugdíjosztás és bolti akció.

Politikai rövidhír

A magyar lakosság életszínvonalának javítását szolgáló törvénytervezetet nyújtott ma be a Parlamentben Kókadt Jenő képviselő.

Azonnal kórházba szállították, állapota folyamatosan javul.

Nézőpont

A mérnök a munkahelyére igyekezett éppen, mikor egy építkezés mellett elhaladva meglátta az ott serénykedő kőművest.

Érdeklődve nézte, ahogyan az napbarnított, izmos karjaival pompás ívben egy lapátnyi sódert dob a betonkeverőbe. Orrát megcsapta a friss beton illata, s a gép monoton csattogása valódi muzsika volt füleinek. Álmodozva gondolt arra, milyen lenne az egyhangú, szürke irodában való ücsörgés helyett kint a szabadban dolgozni, alkotni, újat teremteni a semmiből.

A kőműves érdeklődve nézte a mérnököt, annak frissen vasalt, kifogástalan ingét, fekete aktatáskáját és bőrcipőjét. Álmodozva gondolt arra, milyen lenne a mindennapi kosz, mocsok és a megerőltető munka helyett elegánsan felöltözve sétálni végig a városon, beülni a csendes irodába, ott dolgozni, alkotni, újat teremteni a semmiből.

Tekintetük találkozott egy pillanatra.

– Szerencsés fickó! – gondolta a mérnök, majd álmodozva folytatta útját.

– Szerencsés fickó! – gondolta a kőműves, s halk sóhajtással újabb lapát sódert dobott a morgó betonkeverőbe.

A bajnok

Felszállt a villamosra kezében egy Rubik-kockával, nekitámaszkodott az ajtónak, s szerényen körülnézett. Minden oldalán alaposan megnézte a kockát, majd egy mély sóhajtást követően hihetetlen sebességgel forgatni kezdte annak lapjait.

Néhányan erre már felkapták a fejüket, és csodálkozva bámulták.

A bajnok arca átmagasztosult, a kocka szinte izzott tenyerében. Egyre többen figyelték növekvő izgatottsággal páratlan teljesítményét.

A bajnok most alig láthatóan elmosolyodott, kinézett az ablakon, szórakozottan, kissé melankolikusán, álmodozva, el a messzeségbe, elvágyódva egy jobb helyre, egy jobb világba. Mélyet sóhajtott. A kockára már rá sem nézett, mégis megállíthatatlanul forgatta a lapokat.

Megérkeztek a végállomásra.

A bajnok elegáns mozdulattal leugrott a peronra, a kockát a zsebébe tette, s fütyörészve elsétált. A közönsége csodálattal bámult utána.

Valódi bajnok volt.

A kockát utánozhatatlan sebességgel forgatta, bár kiraknia még sohasem sikerült.

Művészet[†]

– Idióta, érzéketlen barmok! – kiáltotta a művész ingerülten, miután már vagy egy tucat pofont kapott, és néhányan le is köpték, miközben az utcán sétált.

– Primitív gondolkodásmódjkkal egyszerűen képtelenek felfogni, nem tudják értékelni a művészetet! – folytatta, majd lassú léptekkel hazaindult.

Kissé szaros, de különben teljesen meztelen alteste így még sokáig világított az utca sötétjében.

Koltai Róbert

Koltai Róbert, Jászai Mari díjas érdemes művész, elmélyülten gyakorolta legújabb szerepét a debreceni Nagytemplom előtt, kissé feszülten, idegesen fel-alá járkálva, hangját felemelve, mint ahogyan a fontos és híres emberek. Közben fel-feltekintett néha a szövegkönyvből, s érdeklődve méregette az arra tévedő, gyanútlan járókelőket.

Valójában nem is volt olyan fontos számára a gyakorlás, mint amennyire egy külső szemlélő a látottak alapján gondolta volna. Koltai Róbert inkább izgatottan várta, hogy valaki felismerje végre, odamenjen hozzá, barátian hátba veregesse, megdicsérje, néhány jó szót szóljon hozzá.

Noha az emberek javarészt csak olyan közhelyeket használtak vele szemben, mint a *Milyen jól néz ki, kedves Róbert!* vagy a *Hogy van drága Művész Úr?*, mégis, most kifejezetten jól esett volna neki egy-két kedves szó.

Már háromnegyed órája tartózkodott a téren a csípős hidegben, de a járókelők ezalatt inkább óvatosan elkerülték, kissé bizonytalanul, érdeklődően megnézve. Fejet leszegve haladtak el mellette, azt gondolva, nem méltók ők ahhoz, hogy egy ilyen kiváló színész közelébe kerüljenek.

Nem bírta tovább. Kiszemelt egy arra sétáló nyugdíjast, váratlanul elé lépett, és bemutatkozott:

– Üdvözlöm, Koltai Róbert vagyok!

A hölgy kissé nagyot hallott, s annyira elmerült a mindennapi teendői átgondolásában, hogy szórakozottan csak annyit motyogott:

– Hagyjon békén, nincs aprópénzem.

Fel sem nézve, nagy ívben kikerülte a művész urat, mormogva, szaggatott nyugtalansággal, üres szatyrát maga után vonszolva.

Koltai Róbert kissé ideges lett.

Egy fiatal lány közeledett, határozottan odalépett:

– Koltai Róbert vagyok!

A lány ámultan ránézett, hitetlenkedve kerekedtek ki szemei. Sajnos nem tudta megfelelően feldolgozni a szituációt, hogy egy ilyen ismert személy szólította meg teljesen váratlanul, így zavarában csattanós pofont mért Koltai Róbert arcára, felsikított, majd elrohant.

A Kossuth téren ekkorra már kisebb tömeg gyűlt össze Koltai Róbert körül, de csak tisztes távolságból méregették, mint valami értékes, érinthetetlen múzeumi műtárgyat.

Hirtelen ötlettől vezéreltetve benyitott egy kávézóba, kedélyesen cappucinot rendelt, s elvonult az egyik sarokba. A szeme sarkából figyelte, felismerik-e. A vendégek igyekeztek nyugalmat erőltetni magukra, oda sem nézve, nehogy megzavarják az érdeemes művész pihenését, lealacsonyodását a nép egyszerű, szürke gyermekei közé. Egyetértően tekintettek össze: bizony, egy ilyen kiváló ember megérdemli a nyugodalmat, zavartalan pihenést, mindenféle csip-csup gratulációk és autogramkérések miatti zaklatás nélkül.

Koltai Róbertben valami hirtelen elborult, talán megpattanhatott egy ér az agyában. Felugrott az asztaltól és felkiáltott:

– Emberek, Koltai Róbert vagyok!

Zavarában mindenki még meredtebben tekintett maga elé.

– Én Koltai Róbert vagyok! – hangzott az újabb kiáltás, de senki nem felelt. Így ismét próbálkozott:

– Emberek, nem látják? Koltai Róbert vagyok!

Néhány kisgyermek rémülten húzódott közelebb a szüleikhez, egyikük felsírt, s egy gyengébb idegzetű asszonyosság kihívta a rendőrséget.

A megtermett közrendőr nem örült ennek, hiszen kis kuckójában éppen a májas hurkáról igyekezett a bőrt lefejtetni, és ez az igen nagy precizitást igénylő

művelet teljes koncentrációt igényelt. Kelletlenül lépett be a kávézóba, de nyomban bánatát feledte, mikor meglátta az ismert színészt, aki éppen néhány vendéget a sarokba szorítva nagyokat fújtatott. Zavart tekintete azt sejtette: valahol már az örület határán táncol.

A rendőr odalépett, majd minden izgatottsága ellenére megpróbált közvetlen módon beszélni az érdekes művésszel:

– Már megint jól berúgtál te disznó, mi? – kérdezte tőle, barátságosan oldalba lökte, hátba veregette, s kedélyesen mosolygott rá.

– Vigyázz, mert otthon majd ellátja ám az asszony a bajodat! – fenyegette meg játékosan ujjával.

Ekkor már kacagott, s kissé csodálkozott is, milyen frappánsan parolázik a nagy emberrel.

Koltai Róbert szemöldökei bár először összerándultak a meglehetősen közvetlenség hallatán, de a művész ugyanakkor meg is nyugodott kissé, mivel valaki végre megszólította.

A rendőr most a tömeg felé fordult:

– Emberek, hát nem ismerik fel ezt a nagyszerű színészt? Ilyen szívtelenek maguk? Idejön, lealacsonyodik magukhoz, együtt kávézik önökkel, és figyelemre sem méltatják? Nem kérnek tőle autogramot,

nem gratulálnak, nem dicsérik meg, nem rajongják körül? Pedig magukért dolgozik éjt nappallá téve, a maguk arcára csal mosolyt, és okoz felejthetetlen percekét.

Mindenki elszégyellte magát, és bűnbánóan tekintett maga elé.

Koltai Róbert igen hálásan és megkönnyebbülten nézett a rendőrrre, kezét fogott vele, bemutatkozott:

– Koltai Róbert vagyok!

– Micsoda? – hördült fel a rendőr. – Maga nem a Magenheim doktor a Szomszédokból? – kérdezte, mire Koltai Róbert átsétált a zárt bejárati üvegajtón, és eltűnt a végtelenben.

Tisztelt Koltai Úr!

Jelen novellámmal a céloom semmiképpen sem az Ön megsértése volt, mindössze egy olyan szerepben képzeltem el, melyet Ön tudna a leghitelesebben és legnagyobb sikerrel játszani.

Bizonyára nem emlékszik rám, ugyanakkor én tisztán emlékszem Önre.

Még a debreceni Nagytemplom előtt találkoztunk, ahol először is tisztes távolságból méregettem, mint valami értékes, érinthetetlen múzeumi műtárgyat, majd magamra nyugalmat erőltetve, lesunyt fejjel osontam el, oda sem nézve, nehogy megzavarjam az érdeemes művész pihenését, lealacsonyodását a nép egyszerű, szürke gyermekei közé.

A szerző

Albert[†]

Siessünk, kezd nőni a tömeg! Tudod, mennyire gyűlölöm a tömeget. [...] Most nézd meg, Jolán, ez a vén szaros is pont itt totyog előttünk, nem lehet tőle haladni. Mindjárt felrobbanok! [...] Venni kellene Margitnak is valamit, tavaly mi is kaptunk tőle egy műanyag pohárkészletet. Nahát, éppen itt vannak az illatosított gyertyák, tökéletes lesz! [...] Albertnek mit vegyünk? Még a végén kizár minket a végrendeletéből az az alattomos disznó, ha nem kap tőlünk semmit. [...] Törlőrongy? Vegyünk hármat, valakinek csak odaadjuk majd. [...] Vigyázz azzal a kocsival, Jolán, a kurva életbe, nekitolod a polcnak! [...] Az étkészlet is tökéletes meglepetés! Ne okoskodj már, nem baj, ha tavaly is kapott egyet: fogyóeszköz, használni kell, kopik. Na ugye? [...] Vegyünk gyorsan még öt plüssfigurát, aztán rohanjunk a pénztárhoz, mert nő a tömeg! [...] Nő a tömeg! [...] Miért ilyen lassú a sor?!

Karácsony: a szeretet ünnepe.

Abszurd

Márton, negyvenkét éves munkanélküli buszsofőr éppen a Váci utcán lődörgött céltalanul, apró, tömzsi lábain, kacsázó léptekkel, fátyolos tekintetével kissé gyanakvóan, mégis határtalan optimizmussal szemlélve az őt körülvevő világot, mikor váratlanul beleütközött Kláriba, aki éppen egy kirakatot rendezett be szorgos, ám rendkívül ügyetlen kezekkel.

– Hű, de rusnya egy nőszemély! – kiáltott fel Márton őszinte meglepetéssel.

Klári alaposan végigmérte:

– Nos, maga sem egy kifejezett férfiszépség – szólt pimaszul.

Márton megilletődötten hallgatott néhány pillanatra, majd bátortalanul megkérdezte:

– Este hatkor a Margit Presszóban?

– Ott leszek – szólt búgó hangon Klári, majd folytatta munkáját.

Tartalomjegyzék

Előszó	5
Esterházy Pál	11
Céltalanság	12
Mesterséges szépség	14
A bliccelő	15
Álmodozás	16
A tükör	18
Tévedni emberi dolog	19
Pálfordulás	20
Vallomás	22
A sors iróniája	23
Metamorfózis	24
Eső	27
Angyali érintés	28
Sztereotípiák	30
Romantika	31
Valószínűségszámítás	32
Átkelés	34
A hétköznapi színész	35
Úton	36
In memoriam U.	38
Ebédszünet	39
Az író felesége	40
Katasztrófa	42
Fiatalság, bolondság	43
Az élet értelme	44

Művészek egymás közt	46
A nagy színész	47
Az élet apró szépségei	48
A Pásztor	50
Közös nyelv	54
Talány	55
Úrkutatási siker	56
Szépirodalom	57
Állásinterjú	58
Becsületkassza	60
Életmű	61
A modern betyár	62
Vérnyomás	64
Három perc	65
Örökös rohanás	66
A szeretet ünnepe	67
Csodálatos őszinteség	68
Szakmai bravúr	70
Angyali érintés II.	71
A zsákmány	72
Június hatodika	74
Politikai rövidhír	76
Nézőpont	77
A bajnok	78
Művészet	79
Koltai Róbert	80
Albert	86
Abszurd	87

Mindennapi magyarságok

TELE ÉRZELEMMEL

Hirtelen előtörték gyermekkora emlékei, hogyan kerékpározott a végtelen Alföldön...

Hagyj békén, mocskos disznó! – visította a lány.

A kurva életbe... – suttogta csodálkozva Dezső, és óvatosan hátrálni kezdett.

TELE AKCIÓVAL

Előkapta zsebkését, szúrt, vágott, élvezte, ahogyan az éles penge felhasítja és végigszeli a bőrt.

A csapóajtó kinyílt, nyakát fojtogatni kezdte a kötél.

Özvegy Hancsákné éppen a boltba tartott, hogy egy kis parizert vásároljon magának, mikor...

TELE FORDULATTAL

A látványtól megrémülve éles hangon felsikoltott, majd ijedtében...

A tükör előtt fekvé találták holtan.

Lassan, sípoló légzéssel feltápászkodott, eltántoríthatatlanul markolta vászonzsákját...